

HAAVOITTUNEEN RIISTAN HAKU: HIRVIELÄIMET

**METSÄSTÄJÄN OPAS, Jyväskylä 2005 s.
265 – 266**

HIRVIELÄIMET

Vaikka hirvieläinten metsästys on lailla ja asetuksilla tarkoin säänneltyä ja hirvieläimiä metsästyskiväärillä metsästävät henkilöt suorittavat vaaditun ampumakokeen, sattuu silti haavoittamistapauksia. Oikealla toiminnalla saadaan kuitenkin eläimen kärsimykset lopetettua mahdollisimman nopeasti.

Oikea ja rauhallinen asennoituminen ennen ja jälkeen laukausta helpottaa mahdollisesti eteen tulevaa jäljitystyötä. Ennen ampumista tulee passimiehen tehdä tarkat havainnot ammuttavasta eläimestä ja sen kulmasta ampujaan nähden sekä paikasta, jossa eläin oli ampumahetkellä.

Ampujan tehtävät laukauksen jälkeen

1. Todeta osumamerkit:
 - 1.1. Eläin merkkää osuman nytkähdyksellä (lähinnä pienet hirvieläimet) ja lähtee matalenevaan pakolaukkaan – osuma on ollut todennäköisesti hyvä.
 - 1.2. Eläin köyristää selkensä osuman jälkeen – suolisto-osuma.
 - 1.3. Eläin kaatuu, mutta lähtee etenevästi ontumalla – raajaosuma.
 - 1.4. Eläin kaatuu paikalleen – selkärankaosuma. Näissä tapauksissa on oltava tarkkaavainen, sillä osuma on voinut raapaista selkärangan okahaarakkeita, jolloin eläin on taintunut hetkeksi. Toinnuttuaan eläin jatkaa matkaansa vaivattomasti ja on vaikea jäljitettävä.
2. Todeta eläimen kulkusuunta paikalta.
3. Merkitä eläimen paikka ampumahetkellä, mutta varoa sotkemasta verijälkiä turhalla liikuskelulla.
4. Pitää muut metsästäjät toistaiseksi pois haavoittuneen eläimen jäljeltä.

Haavoittamisesta ilmoitetaan välittömästi metsästyksenjohtajalle tai metsäkaurista metsästettäessä metsästyksestä vastaavalle, joka ryhtyy johtamaan tilanteen vaatimia toimenpiteitä.

Hänen tulee:

1. Rauhoittaa ja selvittää tilanne. Samalla haavoitettu eläin saa mahdollisuuden asettua makuulle, minkä se yleensä tekee.
2. Antaa haavoittuneelle eläimelle rauhoitusaikaa 1–2 tuntia.
3. Tänä aikana ottaa yhteys käytettävissä olevaan jälkikoiran omistajaan.
4. Varmistaa passiketju haavoittuneen eläimen etupuolella.
5. Jos haavoitettu eläin ylittää oman metsästysalueen rajan, ilmoittaa naapurialueen metsästysosoikeuden haltijalle.

Jälkikoiran työskentelyä helpottaa:

1. Tarkasti merkitty ampumapaikka, jota ei ole sotkettu turhaan tallomalla. Tarkka kuvaus eläimestä ja sen käyttämisestä laukauksen jälkeen.
2. Jäljittämätön jälki haavoittamispaikalta eteenpäin.
3. Eläimen on annettu asettua makuulle.
4. Ohjaajan lisäksi mukana seuraa yksi tai korkeintaan kaksi avustajaa.

Jäljestävän koiran saapuessa paikalle on haavoitetun eläimen oletetuille kulkupaikoille järjestetty passitus. Koiran ohjaajalle annetaan kuvaus eläimestä ja sen käyttäytymisestä ampumahetkellä. Hän tarkistaa ampumapaikan ja sieltä löytyvät merkit, jotka kertovat lisää osumapaikasta.

Katkenneiden karvojen värin ja piteuden avulla voidaan hahmotella laukauksen sijaintia. Verivahto kertoo laukauksen osuneen keuhkoihin tai henkitorveen. Kirkas oranssinpunainen veri on yleensä merkki rintaontelo- tai lihasosumasta. Tummaa tai suolistomassaa sisältävää verta jää suolisto-

osumasta. Puiden oksilla ja lehdillä olevat verimerkit antavat karkean kuvan osuman korkeudesta.

Koira kytketään erityiseen, noin kuusi metriä pitkään jäljestyshihnaan. Koiran ohjaajan mukaan lähtevä avustaja seuraa takana ja jää tarvittaessa viimeiselle veritipalle tai muulle haavakosta jääneelle merkille. Tähän voi ohjaaja tarvittaessa palata koiran kanssa, jos jälki on sotkeutunut muiden eläinten jälkiin. On muistettava, että verijäljillä liikkuneiden ihmisten jäljistä syntyy maastoon uusia ”verijälkiä”, jotka voivat haitata jälkikoiran työtä. Siksi alustavaan jäljitykseen osallistuu vain pari henkilöä, jotka hekin välttävät sotkemasta jälkiä ja merkitsevät maastoon jäljityksensä päättymispaikan, jotta jälkikoira voi jatkaa ”puhtaalla” jäljellä.

Haavoittamisesta seuraa hirvieläimillä yleensä nk. haavakuume. Tästä johtuu, että ne mielellään hakeutuvat makuulle johonkin kosteaan ja viileään paikkaan. Tämänkin vuoksi on tärkeää odottaa 1–2 tuntia ennen jäljityksen aloittamista. Löydetäessä elossa oleva eläin se välittömästi lopetetaan koiran ohjaajan tai avustajan toimesta. Siksi on syytä käyttää kytkettyä jäljestävää koira. Irralleen laskettu pysäyttävä koira saattaa ajaa eläimen liikkeelle makuulta, johon se olisi voitu muuten lopettaa.

Lievimmissä haavoittamistapauksissa eläin pakenee jäljestäjien edellä ilman, että päästäisiin ampumatilaisuuteen. Tällöin koiran kyky toimia pysäyttäjänä on arvokas. Koira päästetään irti ja se paimentaa hirveä haukumalla sen etupuolella. Hirven huomio kiinnittyy koiraan ja metsästäjällä on mahdollisuus eläimen kaatoon.

Jäljitystä ei tule lopettaa ennenkuin voidaan varmuudella todeta eläimen jatkavan matkaa elinkuntoisena.